LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

Lakivaliokunta
Diaarinumero KAA 6/2024 vp

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto lakivaliokunnalle kansalaisaloitteesta koskien äiti ja isä termien käyttämistä lainsäädännössä

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää lakivaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuultavaksi ja antaa lausunto kansalaisaloitteesta KAA 6/2024 vp, joka koskee termien äiti ja isä käyttämistä lainsäädännössä.

Kansalaisaloitteen keskeiset ehdotukset

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan termien äiti ja isä palauttamista lainsäädäntöön siltä osin, kun niitä on poistettu sekä säilyttämään lainsäädännössä vielä olevat äiti ja isä termit. Lisäksi ehdotetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjaamista termien äiti ja isä käyttämiseen.

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

Lastensuojelun Keskusliitto tarkastelee aloitetta erityisesti YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksessa määriteltyjen lapsen oikeuksien ja niiden toteutumisen näkökulmasta.

Viime vuosina Suomessa on käyty paikoin vilkastakin keskustelua termien äiti ja isä säilyttämisestä lainsäädännössä ja esimerkiksi palveluissa. Vuonna 2022 toteutettiin perhevapaauudistus, jonka yhteydessä erityisesti lainsäädännössä otettiin käyttöön sukupuolineutraaleja termejä.

Lastensuojelun Keskusliiton näkemyksen mukaan termien äiti ja isä korvaamista voidaan pitää kannattavana, jotta erilaiset perhemuodot tulevat paremmin näkyväksi ja huomioiduksi. Yhteiskunnan, mukaan lukien lainsäädännön, tulee tunnistaa perheiden monimuotoisuus ja käyttää laajempia, esimerkiksi sukupuolineutraaleja termejä. Sukupuolineutraalien termien käyttö lainsäädännössä osaltaan edistää tasa-arvon toteutumista poistamalla sukupuoleen mahdollisesti perustuvaa syrjintää ja ennakkoluuloja. On myös huomioitavaa, että YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksessa käytetään termiä vanhemmat tai muu huoltaja eikä puhuta äidistä tai isästä.

On myös tunnistettava ero puhekielen ja lakikielen välillä. Lakitekstissä käytetään paljon sanoja, joita ei puhekielessä käytetä juuri lainkaan. Lakeja säädettäessä käytetään lakikieltä, jonka on oltava täsmällistä. Vuonna 2022 toteutetut perhevapaamuutokset lisäsivät lainsäädännön täsmällisyyttä. Termit äiti ja isä eivät enää perheiden monimuotoistuttua kattaneet kaikkia niitä tilanteita, joita kyseinen lainsäädäntö

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO | CENTRALFÖRBUNDET FÖR BARNSKYDD
Armfeltintie 1, 00150 Helsinki | Armfeltsvägen 1, 00150 Helsingfors
Puhelin/Telefon 050 411 2380 | toimisto@lskl.fi | www.lskl.fi

kuitenkin koski. Sen sijaan puhekielessä monille todella merkityksellisten sanojen äiti ja isä käyttäminen on soveltuvissa tilanteissa edelleen mahdollista ja jopa suotavaa, silloin kuin niitä toivotaan käytettävän.

Lapsen mielipiteen huomioon ottaminen perheen sisäisissä asioissa on tärkeää lapsen hyvinvoinnin ja osallisuuden kannalta. Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa huomioimaan lapsen oma mielipide häntä koskevissa asioissa. Lastensuojelun Keskusliiton näkemyksen mukaan lapsella tulee olla mahdollisuus itse ja yhdessä vanhempien kanssa määritellä ne termit, joilla he kuvailevat perhettään. Perheet voivat siis itse arjessa ja esimerkiksi palveluissa päättää, haluavatko he kutsua perheen vanhempia äidiksi ja isäksi vai käyttää jotakin muuta nimitystä, ja myös lapsen näkemykselle asiassa on annettava painoarvoa.